

boomen te bestudeeren. De gerimpelde, gescheurde bast der eiken verraadt hun ouderdom niet alleen, maar getuigt ook van strijd en moeite; de knoestige takken vormen zóó'n karakteristieke kruin, dat ge ook den ontbladerden eik te midden van alle andere boomen kunt herkennen. De beuk heeft een gladden, blinkenden stam, hier en daar met scheuren aan den zonnkant aan de regenzijde gewoonlijk begroeid met grijze korstmossen, soms met geelen en roodachtigen weerschijn. De dikke wortels, die zich rond den stamvoet boven den grond vertoonen, laten vermoeden, hoe sterk hij verankerd staat; eigenaardig en opvallend is de rimpeling van het onderste deel van den stam, als door beeren gesteund. De dunne takjes, zigzagsgewijs heen en weer gebogen met de lange, spitse, bruine knoppen moeten uw aandacht trekken, evenals de geweldige dikke gesteltakken, zoodat 't U niet moeilijk zal vallen, reeds van verre de beuken te onderscheiden van de andere boomen.

Ik kan 't U aanraden, zóó alle boomen aan een nauwkeurig onderzoek te onderwerpen, al vergelijkende. Als ge daarmee bezig zijt, zult ge aan de kale boomen meer schoonheid ontdekken. De enkele groenblijvende boomen en heesters brengen wat afwisseling. De prachtig roode rozebottels en contoneasterbessen geven kleur en schittering, terwijl de witte sneeuwbesen als lichtende lampjes de somberheid verdrijven. Zwermen vinken en troepjes meezen brengen aangename afwisseling en verbrekende stilte, en hun kleuren schitteren nog meer dan in den zomer. Roodborstjes zoeken uw gezelschap en geven, heel koket, hun repertoire ten beste, heele strophen, met fluittonen en trillers in allerlei combinaties.

*'k Zie geren de takken, dikke
en dunne, uit eenen stamme
gesprongen, rechte omhoog staan,
hun handen uitgestrekt;
zoo schoone, alsof zij baden.*

Weidevogelbescherming in Noordwijk

Dick Pekelharing

Zoals aangekondigd in het verslag over de weidevogelbescherming rond Noordwijk van 2006, kom ik nog even terug op de onderzoeksresultaten van 2005 van H.Schekkerman en W.Teunissen. In het verslag over 2006 heb ik iets verteld over dit onderzoek naar de predatie van legsels.

Nu in het kort ook nog wat gegevens over onderzoeken naar de predatie van weidevogelkuikens.

Dit onderzoek werd verricht in zes geselecteerde gebieden.

Over predatie op kuikens is landelijk weinig tot niets bekend. In 2003 tot 2005 werd in de geselecteerde gebieden de overlevingskans bepaald door het volgen van kuikens van Grutto en Kievit, die hiertoe waren uitgerust met minieme zendertjes. In 2004 en 2005 werd op dezelfde manier ook onderzoek verricht bij gruttokuikens uit het project Nederland-Gruttoland.

De resultaten van beide onderzoeken zijn gecombineerd in het verschenen rapport.

Uit de gegevens blijkt het toch wel schokkende feit, dat het bereiken van de vliegvlugge leeftijd voor gruttokuikens op 7 % ligt en bij kievitkuikens op 14 %.

Wat bleek uit het onderzoek naar de predatie van legsels is ook hier van toepassing, nl. dat er een

grote variatie is tussen de gebieden en ook tussen de verschillende jaren.

In totaal werden 365 gruttokuikens en 297 kievitkuikens gezenderd.

De controle op de gezenderde kuikens wordt 3 à 4 maal per week gedaan door ze te lokaliseren met een antenne gekoppeld aan een ontvanger. Vanaf het begin was duidelijk dat een aanzienlijk deel van de kuikens niet terug kon worden gevonden. Daarmee werd ook niet duidelijk of de "vermiste" kuikens al of niet de kuikenperiode hadden overleefd en wat eventueel de doodsoorzaken waren. In aanvullend onderzoek in het project Nederland-Gruttoland later werd duidelijk dat de meeste "vermiste" gruttokuikens nog niet vliegvlug waren geworden. Dit leidde tot de conclusie dat zo'n 60 tot 75 % van alle verdwenen kuikens als prooirest eindigde, 5 tot 15 % slachtoffer van landbouwwerkzaamheden werd en 10 tot 15 % door andere oorzaken omkwam.

Plekken waar dode gezenderde kuikens werden gevonden waren o.a. een gangenstelsel van een Hermelijn, waarin verscheidene kuikens werden aangetroffen. Verder komt een deel om door verdrinking in een sloot. Daarnaast overleven veel gruttokuikens het maaien niet en ten slotte komen er velen door uitputting en verhongering om het leven.

De predatie op kuikens komt voor het belangrijkste deel voor rekening van vogels (Buizerd 12%,

Blauwe Reiger 8-18 % en Zwarte Kraai 6 %.) Bij de zoogdieren springt de Hermelijn er uit, incl. Wezel/Bunzing 15 %.

De overige predatoren zijn Torenvalk, Havik, Sperwer, Bruine Kiekendief, Kauw, Kleine Mantelmeeuw, Stormmeeuw, Ooievaar, Rat, Vos en Kat.

Ten overvloede wijs ik er nog even op dat dit de cijfers zijn uit 6 geselecteerde gebieden en dus niet als algemeen geldend kunnen worden beschouwd.

Kortom, u ziet dat het nog niet meevalt om een volwassen Kievit of Grutto te worden. Duidelijk is ook dat maatregelen als het huidige systeem van bescherming via nestbescherming, het sluiten van overeenkomsten voor de maaidatum, het niet maaien van slootkanten en betaling voor uitgekomen legsels niet in staat zijn om de terugloop van de Grutto en Kievit te stuiten.

De conclusie is dat het hele beschermingsgebeuren dus anders moet, volgens het Ministerie van LNV. De huidige contracten worden nog wel gecontinueerd, maar vanaf 1 januari 2009 moet het hele systeem op zijn kop. Wordt vervolgd dus.

De bescheiden weidevogelgroep, die over is, had een prima seizoen en zag vooral het aantal Kieviten aanzienlijk toenemen. Dit werd verrassend genoeg veroorzaakt door het feit dat een van de boeren een gedeelte van het land ging gebruiken voor de teelt van mais.

Van de 81 kievitsnesten bevonden zich er liefst 40 in de maisvelden, evenals 2 van de 3 scholeksternesten. Een bijzonder opvallende ontwikkeling.

Het resultaat van het afgelopen seizoen (2007) ziet er uit als volgt :

Soort	Aantal nesten	Resultaat		
		Bekend	Uit	Niet uit
Grutto	3	3	3	-
Kievit	81	81	73	8
Tureluur	4	4	4	-
Scholekster	3	3	3	-
Wilde Eend	3	3	3	-
Totaal 2007	94	94	86	8

(totaal 2006 : 72 70 64 6)

Verslag Paddenbescherming 2007

Jan Jacobs

Elk voorjaar trekken in Noordwijk 's nachts duizenden padden vanuit de duinen naar de poldersloten in het Langeveld om zich in het water voort te planten. Daarvoor moeten ze altijd een druk bereden weg oversteken. Daarbij worden veel padden doodgereden. Om zoveel mogelijk dieren te redden, worden de wegen 's nachts afgezet met hekken. Dit gebeurt door leden van de Paddenwerkgroep van de Vereniging voor Natuur en Vogelbescherming Noordwijk, die vanaf eind februari tot eind april 's avonds gaan kijken of er veel paddentrek is. Is dat het geval, dan worden de wegen afgesloten. Het doorgaande verkeer kan dan van de alternatieve route gebruik maken via Duinschoten en Langevelderlaan.

Vroege paddentrek na zeer zachte winter

Maart is altijd de maand van de paddentrek. Rond de 10^e van de maand worden de padden wakker en komt de paddentrek in het Langeveld op gang. Dit duurt dan ongeveer een maand, maar het verloop ervan is erg afhankelijk van het weer. Hoe hoger de temperatuur en hoe meer het regent, des te

sneller verloopt de paddentrek. Maar dit jaar zou het heel anders uitpakken.

Vanwege de zachte winters van de afgelopen jaren, werden uit voorzorg de hekken en verkeersborden, die gebruikt worden om de wegen af te sluiten, al in de laatste week van februari geplaatst. Want na de extreem zachte winter 2006/2007 (volgens het KNMI de zachtste sinds 1706) vonden we het raadzaam de voorbereiding rond half februari klaar te hebben. En dat was maar goed ook, want al op 20 februari, bij een temperatuur van 12 °C en lichte regen, kwamen de padden massaal op gang. Er volgde een natte periode, die duurde tot 16 maart. In deze tijd zijn de hekken 16 keer gezet. Maar toen was het ook afgelopen en werden er weinig of geen padden meer gezien. Dat was dan ook een heel vroeg einde van de trek, want in 2006 moest de paddentrek toen nog beginnen! Die verliep toen van 24 maart tot 20 april. Het is opmerkelijk dat er bij het verloop van de paddentrek in twee opeenvolgende jaren een tijdsverschil zit van meer dan een maand.

Na 16 maart brak er een lange droge periode aan, waarbij het tot 6 mei niet meer regende. Op 26, 27 en 30 maart en 3 april werden de hekken wel